

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoP/46/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6419202481
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6419202481.3

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Galla a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Klaudie Koskovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti N. P., nar. XX.X.XXXX a M. P., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny K. Z., pracovisko J., bytom ako matka, deti rodičov : matka T. M., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom U. XXX, E. K., zast. Advokátskou kanceláriou Špireková & Partners s.r.o., so sídlom Nám. Matice slovenskej 6, Žiar nad Hronom, a otec E. P., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Z. XXXX/XX, K. - A. M., toho času bytom A. R. XX, G. K., zast. Mgr. et Mgr. Líviou Šouc Kost'ovou, advokátkou, AK so sídlom Pod Donátom 5, Žiar nad Hronom, mal. deti bytom ako matka, za účasti Krajskej prokuratúry Banská Bystrica, o návrhu otca na zmenu úpravy styku a o návrhu starých rodičov E. P., nar. XX.X.XXXX a I. P., nar. XX.X.XXXX, obaja bytom A. R. XX, G. K., zast. Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, AK so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, na úpravu styku s maloletými deťmi, o odvolaní otca a starých rodičov proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 26P/85/2019-420 zo dňa 7. júna 2021 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 26P/85/2019-437 zo dňa 30. júna 2021, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu sp. zn. 26P/85/2019-420 zo dňa 7. júna 2021 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 26P/85/2019-437 zo dňa 30. júna 2021 vo výrokoch I. až IV. a vo výrokoch VI. až XIII. z r u š u j e a v tomto rozsahu vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

II. Rozsudok okresného súdu vo výroku V. o uložení výchovného opatrenia rodičom maloletých detí p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1. Odvolaním otca maloletých detí a starých rodičov maloletých detí napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením okresný súd, ako súd prvej inštancie rozhodol tak, že:

„I. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi N. P., nar. XX.X.XXXX a M. P., nar. XX.XX.XXXX každý nepárny kalendárny týždeň, a to v čase od piatku od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. nepretržite.

II. Otec je p o v i n n ý si maloleté deti N. P., nar. XX.X.XXXX a M. P., nar. XX.XX.XXXX v stanovenom čase preberať pre bydliskom matky a po ukončení styku ich aj v stanovenom čase na tom istom mieste matke odovzdať.

III. Matka je p o v i n n á maloleté deti N. P., nar. XX.X.XXXX a M. P., nar. XX.XX.XXXX na styk s otcom riadne a včas pripraviť, styk otca s maloletými deťmi umožniť.

IV. Rodičia sú p o v i n n í v prípade, ak sa styk zo závažných dôvodov nebude môcť uskutočniť, oznámiť si navzájom túto skutočnosť najneskôr 48 hodín pred začatím styku, inak bezprostredne po vzniku takejto skutočnosti.

V. Súd zároveň ukladá rodičom maloletých detí výchovné opatrenie, a to vo forme povinnosti podrobiť sa odbornému psychologickému a sociálnemu poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny K. Z., pracovisko J. G. I., a to na obdobie najdlhšie jedného roka od právoplatnosti tohto rozsudku.

VI. Súd návrh navrhovateľov, starých rodičov maloletých detí E. P., nar. XX.X.XXXX a I. P., nar. XX.X.XXXX na úpravu styku s maloletými deťmi zamietá.

VII. Súd priznáva súdnej znalkyni O.. M. I. O.. znalečné a náhradu účelne vynaložených hotových výdavkov znalca spojených s účasťou na vylúčení na pojednávaní, a to vo výške 85,45eur.

VIII. Matka je p o v i n n á zaplatiť súdnej znalkyni O.. M. I. O.. náhradu účelne vynaložených hotových preukázaných výdavkov na znalca vo výške 42,73 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IX. Otec je p o v i n n ý zaplatiť súdnej znalkyni O.. M. I. O.. náhradu účelne vynaložených hotových preukázaných výdavkov na znalca vo výške 42,73 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

X. Matka je p o v i n n á zaplatiť na účet Okresného súdu Žiar nad Hronom náhradu trov konania štátu, a to vo výške 153,58 eur, v lehote do 3 dní právoplatnosti rozsudku.

XI. Otec je p o v i n n ý zaplatiť na účet Okresného súdu Žiar nad Hronom náhradu trov konania štátu, a to vo výške 153,58 eur, v lehote do 3 dní právoplatnosti rozsudku.

XII. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

XIII. Týmto sa mení v časti úpravy styku otca s mal. deťmi rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 7P/35/2018-41 zo dňa 11.1.2019, právoplatný dňa 25.1.2019.“

2. Okresný súd svoje rozhodnutie právne odôvodnil poukazom na ustanovenia Zákona o rodine (zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) upravujúcich úpravu styku s maloletým dieťaťom, a to medzi rodičmi a maloletými deťmi a medzi osobami blízkymi (starými rodičmi) a maloletými deťmi. Styk otca s maloletými deťmi upravil v rozsahu každý nepárny kalendárny týždeň v čase od piatku od 16.00 hod. do nedele 18.00 hod. nepretržite s tým, že neupravil styk otca s maloletými deťmi počas školských prázdnin a rôznych sviatkov v kalendárnom roku. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že je predovšetkým potrebné nastaviť pravidelný a stabilný režim stretávania sa maloletých detí s otcom, aby boli vytvorené predpoklady do budúcnosti aj pre strávenie dlhších časových období u otca, nakoľko maloleté deti dlhší čas u otca doteraz nebývali. Otec na jednej strane deklaruje záujem o čo najširšiu úpravu styku, avšak na druhej strane častokrát nevyužíva ani len styk, ktorý mal dosiaľ upravený, kedy si napríklad maloleté deti nechodil osobne prevziať od matky, ponechal ich v starostlivosti svojich rodičov alebo brata, trávil čas s maloletým synom a dcéru nechal u rodičov, ako ani nevyužíval náhradný termín ponúknutý matkou za nezrealizovaný styk a podobne. Otec maloletých detí, ktorý má trvalý pobyt na adrese svojich rodičov (starých rodičov maloletých detí), podľa vyjadrenia starého otca nebýva často doma, odíde z miesta bydliska, nedá vedieť kam. Už v minulosti bolo obdobie, kedy starí rodičia odhlásili svojho syna z trvalého pobytu a následne znovu prihlásili. Okresný súd zamietol návrh starých rodičov na úpravu styku s maloletými deťmi, pričom uviedol, že predpokladom pre takúto osobitnú úpravu styku je na prvom mieste záujem samotných detí a pokiaľ to vyžadujú pomery v rodine. Malo by sa jednať skôr o výnimočné riešenie, nakoľko obvykle sa tento styk uskutočňuje prirodzene prostredníctvom pobytu dieťaťa v domácnosti niektorého z rodičov. Úprava styku prichádza do úvahy najmä v prípadoch pokiaľ si maloleté dieťa vytvorí k takýmto blízkym osobám pozitívnu citovú väzbu a prípadné prerušenie stretávania by malo negatívny vplyv na ďalší psychický vývin, či výchovu dieťaťa. Súd mal z vykonaného dokazovania preukázané, že matka žiadnym spôsobom nezabraňuje pobytom detí nad rámec styku otca s maloletými deťmi v domácnosti starých rodičov. Maloleté deti bývajú v ich domácnosti aj v prípade, ak otec nie je doma. Za takéhoto stavu nie je podľa súdu nutné, aby okrem styku detí s otcom bol upravený navyše styk s jeho rodičmi, keďže tento prebieha v ich domácnosti. Okresný súd ďalej v rozsudku rozhodol o trovách znalečného a náhrade účelne vynaložených hotových výdavkov znalca ako aj o povinnosti matky a otca zaplatiť na účet okresného súdu náhradu trov konania štátu. O trovách konania rozhodol v zmysle § 52 CMP (zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok

na náhradu trov konania. Rozsudkom zmenil v časti úpravy styku otca s maloletými deťmi rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 7P/35/2018-41 zo dňa 11.01.2019 právoplatný dňa 25.01.2019.

3. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie otec maloletých detí a starí rodičia maloletých detí (rodičia otca maloletých detí).

4. Otec maloletých detí odvolaním napadol rozsudok okresného súdu vo výrokoch I., V. (závislé výroky II. až IV.) z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav vecí, v dôsledku čoho rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia vecí. Poukázal na závery znaleckého posudku č. 47/2020 vypracovaného znalcom z odboru psychológia, odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých, a poradenskej psychológie O. M. I., z ktorého vyplynulo, že maloleté deti majú vytvorené pozitívne citové väzby z obidvomi rodičmi, maloletá N. neodmieta navštevovať otca, nebojí sa ho a neodmieta s ním komunikovať. U maloletej bolo zistené pretrvávajúce konceptu spolupatričnosti s obidvomi biologickými rodičmi, u maloletého M. pretrvávajúce konceptu kompletnej pôvodnej rodiny a k oboch rodičom má intenzívny určujúci vzťah so striedavou preferenciou otca alebo matky, z čoho vyplýva, že neboli zistené také skutočnosti, ktoré by bránili styku otca s maloletými deťmi v požadovanom rozsahu. Zároveň otec maloletých detí poukázal na negatívne ovplyvňovanie maloletých detí zo strany matky a jej nevyzretú osobnosť. Zo strany súdu nebol dôvod nerozhodnúť o úprave styku počas školských prázdnin, ako aj rôznych sviatkov v kalendárnom roku. Otec styk s maloletými deťmi realizoval v rámci možnosti s ohľadom na pandemickú situáciu, zabezpečoval im podnetné a vhodné výchovné prostredie, s deťmi sa učil, chodil s nimi na výlety, zakupoval im potrebné veci. Predmetný rozšírený styk bol aplikovaný na základe uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia takmer dva roky a za tento čas si deti zvykli na zmenený režim a tento pravidelný stabilný čas vytvoril dostatočný priestor na rozšírenie styku. Nemožno preto súhlasiť s tvrdením súdu, že za dva roky si deti nezvykli na nový režim, prespávanie u otca a širší styk s otcom, pretože takéto tvrdenie je v rozpore s logickými úvahami, skutočným stavom, ako aj vykonaným dokazovaním. Okresný súd svojím rozhodnutím v rozpore so Zákonom o rodine, ako aj Dohovorom o právach dieťaťa, zasiahol do rodičovských práv otca maloletých detí. Na základe uvedených skutočností otec maloletých detí navrhol zmenu rozsudku okresného súdu a úpravu styku otca s maloletými deťmi počas jarných prázdnin, veľkonočných sviatkov, letných školských prázdnin, jesenných školských prázdnin, vianočných sviatkov a Silvestra. Výrok V. navrhol zrušiť. Rozsudok eventuálne navrhol v odvolaní napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

5. Starí rodičia maloletých detí (rodičia zo strany otca maloletých detí) odvolaním napadli rozsudok okresného súdu vo výroku VI., ktorým bol ich návrh na úpravu styku s maloletými deťmi zamietnutý. Poukázali na záver znaleckého posudku č. 47/2020, v ktorom znalkyňa odporúčala úpravu styku maloletých detí so starými rodičmi zo strany otca, minimálne každý druhý víkend, cez prázdniny, voľná a sviatky, a to aj za možnej neprítomnosti otca maloletých detí v ich výchovnom prostredí. Podľa názoru starých rodičov súd neprihliadol na výsledky znaleckého dokazovania a odporúčanie odborníka. Nestotožnili sa s rozhodnutím súdu napriek skutočnosti, že otec maloletých detí žije v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, čo však nie je garanciou toho, že tento styk bude zakaždým prebiehať v prostredí trvalého bydliska starých rodičov, a teda, že deti budú v kontakte so starými rodičmi pravidelne, tak aby sa medzi nimi nepretrhlo dlhodobé vytvárané silné citové puto. Taktiež nie je možné za aktuálnej situácie tak obmedzeného rozsahu styku otca s deťmi zasahovať do spôsobu trávenia času maloletých detí s otcom zo strany starých rodičov, nakoľko starí rodičia chápu, že tento čas by mal patriť deťom a otcovi. Čas, ktorý by mal súd vymedziť blízkym osobám na stretávanie sa s dieťaťom, nemal by zasahovať do času jedného z rodičov, pretože dieťa má nielen právo na zachovanie vzťahu so svojimi rodičmi, ale aj právo na zachovanie svojej totožnosti a rodinných záväzkov. Na základe uvedených skutočností starí rodičia navrhli, aby odvolací súd upravil styk starých rodičov s maloletými deťmi, a to každý páry týždeň od soboty od 17.00 hod. do nedele do 12.00 hod. v mieste bydliska starých rodičov, eventuálne, aby rozsudok okresného súdu vo výroku VI. bol zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Kolízny opatrovník maloletých detí vo vyjadrení sa k odvolaniam nemal výhrady k rozsudku okresného súdu, zotrval na svojich doterajších vyjadreniach a zároveň súhlasil s tým, aby sa rodičia maloletých detí podrobili poradenstvu tak, ako to bolo upravené rozsudkom.

7. Zástupca Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že skutočnosť, že matka razantne odmieta akékoľvek rozšírenie styku otca s maloletými deťmi, dokonca má brániť styku otca s maloletými deťmi, nebolo žiadnym spôsobom verifikované. Vo vzťahu k trestnému stíhaniu otca doposiaľ nebol právoplatne oslobodený v predmetnom trestnom konaní spod obžaloby, a preto za tohto stavu nemožno hovoriť o účelovom konaní matky maloletých detí. Zároveň poukázal na závery znaleckého posudku, z ktorého vyplýva, že u otca maloletých detí, tak ako aj na strane

matky maloletých detí boli zistené rizikové stránky ich osobnosti alebo povahy, najmä vo vzťahu k osobnostnej, a to sociálnej a emočnej nezrelosti. Uloženie výchovného opatrenia zhodnotil poukazom na znalecký posudok s tým, že rodičia maloletých detí doposiaľ takýto kurz neabsolvovali a je potrebný na vzájomnú komunikáciu medzi rodičmi. Vo vzťahu k odvolaniu starých rodičov zástupca prokuratúry uviedol v odvolaní, že navrhovaná úprava starými rodičmi, by mala za následok, že ani jeden spoločný víkend by neprináležal matke s deťmi. Takúto úpravu styku nemala na mysli ani znalkyňa v znaleckom posudku. Tvrdenie právneho zástupcu, že matka maloletých detí neumožňuje styk maloletých detí so starými rodičmi je zavádzajúce, nakoľko z viacerých dôkazov vyplynulo, že matka pravidelne komunikuje so starou matkou maloletých detí, tieto chodí preberať práve stará matka, dokonca matka maloletých detí umožnila, aby u starých rodičov boli deti aj nad rámec určeného súdom.

8. Matka maloletých detí vo vyjadrení k odvolaniu otca a odvolaniu starých rodičov, poprela ničím nepodložené účelové tvrdenia otca, v zmysle ktorých by matka mala svojvoľne a autoritatívne určovať čas a rozsah styku otca s maloletými deťmi, nerešpektujúc pritom najlepší záujem maloletých detí, alebo by mala dokonca brániť v styku otca s maloletými deťmi. Matka zároveň poukázala na prejavovaný názor maloletej N., ktorá rázne odmietla akúkoľvek úpravu styku s otcom počas prázdnin. Čo sa týka maloletého M., ide o dieťa v takom nízkom veku, že vyžaduje bezprostrednú fyzickú blízkosť matky a nie je vhodné, aby bol od matky odlúčený na dlhší čas. Za situácie úplného odmietania maloletej N. ohľadom rozšírenia styku s otcom, ako aj nízky vek maloletého M., problémovej komunikácie rodičov maloletých detí a doterajšieho nerealizovania styku počas viacerých dní, by navrhovaná úprava na viactýždenný, či dokonca mesačný pobyt u otca bola kontraproduktívna a v rozpore so záujmami maloletých detí. Matka tiež poprela akékoľvek ovplyvňovanie maloletých detí z jej strany ohľadom styku s otcom, pričom poukázala na ovplyvňovanie a vyhrážanie sa maloletým deťom práve zo strany otca. Nie je preto v záujme maloletých detí, aby sa v súčasnej situácii rozširoval styk maloletých detí s otcom počas prázdnin. Matka mala od začiatku konania záujem riešiť problémovú komunikáciu s otcom maloletých detí prostredníctvom ÚPSVaR, avšak z dôvodu agresívneho a arogantného konania otca sa pohovory neuskutočňovali. Matka má za to, že okresný súd posúdil aj návrh starých rodičov na úpravu styku s maloletými deťmi správne a rovnako správne zhodnotil aj právny stav. Aj z vykonaného dokazovania vyplýva, že styk maloletých detí so starými rodičmi zo strany otca sa uskutočňuje a tomuto styku matka žiadnym spôsobom nezabraňuje. Styk starých rodičov s maloletými deťmi považuje za postačujúci. Navrhla preto rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdiť.

9. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je upravené v § 111 a nasl. CMP.

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd, bez viazanosti rozsahom odvolania (§ 65 CMP), bez viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 66 CMP), prejednal odvolanie bez nariadenie pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP - zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok) a rozsudok okresného súdu v časti zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec vrátil v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

12. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

13. Zákonným dôvodom pre zrušenie rozhodnutia je existencia vady konania, ktorá sa prejavila v takom nesprávnom procesnom postupe, ktorým súd znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

14. Základný rámec práva na spravodlivé súdne konanie použiteľný pre civilné konanie je obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Toto právo je podľa judikatúra Ústavného súdu SR implikované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Jednotlivé čiastkové práva, ktoré tvoria obsah práva na spravodlivý proces je možné vyvodiť predovšetkým zo rozhodovacej činnosti ESLP. Patrí sem najmä právo na prístup súdu, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na verejnosť konania a rozhodnutie, právo na rozhodnutie v primeranej lehote a právo na spravodlivé prejednanie veci.

15. Porušením práva na spravodlivé prejednanie je aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia.

16. Otec maloletých detí odvolaním napadol rozsudok okresného súdu v rozsahu týkajúcom sa úpravy styku otca s maloletými deťmi. Odvolací súd pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu bez viazanosti rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi, sa zamerlal na vady v rozsudku v nadväznosti na námietky otca uplatnené v odvolaní proti rozsudku okresného súdu.

17. Pokiaľ súd rozhoduje o úprave styku rodičov s deťmi, musí zohľadniť tú skutočnosť, že obidvaja rodičia majú právo na osobnú starostlivosť o dieťa v zásadne v rovnakej miere, a to by malo zodpovedať aj právu detí na starostlivosť obidvoch rodičov. Ak sú teda deti zverené do osobnej starostlivosti jedného z rodičov (v tomto prípade matke) potom by malo byť deťom umožnené stykať sa s druhým rodičom (otcom) v takej miere, aby bola táto zásada čo najviac naplnená. Aj podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

18. Rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa jednému zo rodičov do osobnej starostlivosti, zachováva všetky rodičovské práva a povinnosti aj tomu z rodičov, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti. Takýto rodič, u ktorého tak nedochádza k bezprostrednému výkonu svojich rodičovských práv a povinností, nie je pozbavený dieťa vychovávať, a preto, aby sa mohol podieľať na výchove dieťaťa, je potrebné dôsledné uplatnenie úpravy styku takéhoto rodiča s dieťaťom. Samotný pojem „záujem maloletého dieťaťa“ je potrebné chápať čo najextenzívnejšie. Je v záujme maloletého dieťaťa, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania, rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v dohovore o právach dieťaťa. Z tohto hľadiska je preto dôležité, aby obidvaja rodičia sa podieľali čo najintenzívnejšie na výchove dieťaťa.

19. Neopomenuteľnými kritériami, podľa ktorých sa súd pri úprave styku spravuje, sú okrem veku dieťaťa a jeho zdravotného stavu, najmä citový vzťah k rodičom a predovšetkým k rodičovi, ktorému nebolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti, ako aj vzťah dieťaťa k prostrediu, v ktorom tento rodič žije.

20. Okresný súd síce prihliadol na závery znaleckého dokazovania, a to znalecký posudok znalkyne z odboru psychológie O. M. I., O. pod číslom 47/2020, ako i k výsluchu súdnej znalkyni na pojednávaní, avšak nedostatočne zobral do úvahy jeho závery, že citový vzťah oboch rodičov k maloletým deťom je pozitívny, a rovnako obidve maloleté deti majú pozitívne citové vzťahy ku svojim rodičom. Maloletá N. vníma ako najdôležitejšiu osobu v rodine matku, a citlivo vníma priame alebo sprostredkovateľné zážitky zlého správania sa otca k matke. Ako vyplýva zo záverov znalkyne, v čase vyšetrovania maloletá neodmietala navštevovať otca, nebála sa ho a neodmietala s ním komunikovať. Čo sa týka maloletého M., tam pretrváva koncept kompletnej pôvodnej rodiny a k obojom rodičom má intenzívny určujúci vzťah so striedavou preferenciou otca alebo matky. Znalkyňa rozobrala tiež osobnostné predpoklady oboch rodičov a došla k záveru, že aktuálne síce nie je v záujme maloletých detí s prihliadnutím na ich vek, citové väzby a vývinové potreby, aby boli zverené do osobnej starostlivosti otca, avšak u otca neboli zistené také osobnostné vlastnosti, ktoré by ho podstatne obmedzovali v zabezpečovaní riadnej výchovy a starostlivosti o maloleté deti. Samotná znalkyňa sa vyjadrila, že odporúča kontakt otca s maloletými deťmi minimálne každý druhý víkend od piatku do nedele, prázdniny a sviatky porovnateľne.

21. Aj z čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa vyplýva zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa. V zmysle čl. 41 Ústavy SR starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Odvolací súd zdôrazňuje, že rodič, ktorému deti nie sú zverené do osobnej starostlivosti má právo sa s týmito deťmi sa stykať (nie je to však jeho povinnosť). Pokiaľ otec maloletých detí má záujem s maloletými deťmi sa stykať, okrem pravidelného styku každý druhý týždeň počas víkendu, teda aj v rámci prázdnin, pri školopovinných deťoch, ako aj v prípade významných sviatkov, ako sú veľkonočné a vianočné sviatky, nie je dôvod, prečo mu právo na styk odoprieť, pričom však bude záležať najmä na ňom, ako si zabezpečí svoje osobné a pracovné povinnosti, aby toto právo mohol aj náležite uplatňovať.

22. V zásade nemožno obmedzenie styku riešiť v prípade, ak uvádzané dôvody vyplývajú zo vzťahu medzi rodičmi, a nie zo vzťahu medzi rodičmi a deťmi. Akékoľvek (a aj oprávnené) výhrady jedného rodiča voči druhému rodičovi, ktoré sa týkajú jeho postoja, nemôžu byť dôvodom na zásah do styku s dieťaťom. Tak isto nemôže byť dôvodom na obmedzenie styku len ničím neodôvodnená nechuť dieťaťa, najmä vtedy, ak indície smerujú k zámernému pôsobeniu preferenčného rodiča (v tomto prípade matky), s cieľom vyvolať takéto správanie dieťaťa. Aj deti sú svojim rodičom povinné určitým rešpektom, a táto povinnosť nemôže bezdôvodne zaniknúť, a to ani pri rešpektovaní všetkých práv detí. Pokiaľ súd teda nezistil také okolnosti v správaní oprávneného rodiča, otca maloletých detí, ktoré by mohli viesť k zásahom do výkonu jeho rodičovských práv a povinností, nemôže byť odmietanie dieťaťa (na čo poukázala len matka a čo nevyplýva zo znaleckého posudku), samo o sebe dôvodom na obmedzenie styku a jeho určenie len v rozsahu pravidelného styku každý druhý týždeň počas víkendu. Súd musí zvážiť širší záujem dieťaťa, ktorým je naplnenie cieľov jeho riadnej výchovy a urobiť všetky kroky

smerujúce k tomu, aby sa vzťah medzi otcom detí a deťmi samotnými prehĺbil a zintenzívnil. Pokiaľ príčinou odmietania je len správanie sa preferenčného rodiča (matky), potom postoj tohto rodiča je potrebné riešiť odborným poradenstvom.

23. Z rozhodnutia okresného súdu nevyplýva dostatočne jasne, na základe akých dôkazov okresný súd došiel k záveru, že je potrebné nevyhovieť návrhu otca na styk s deťmi v plnom rozsahu (a teda v určitom rozsahu ho obmedziť) a upravil styk len na pravidelné stretávanie sa každý druhý týždeň počas víkendov. Otec maloletých detí, ako aj deti samotné, majú právo na styk aj počas situácií, ktoré tieto styk umožňujú. Je samozrejmé, že počas pracovného procesu na strane rodičov a školského či predškolského procesu na strane maloletých detí, je potreba upraviť styk pravidelne, čo však neznamená, že takýto styk nemá byť upravený počas prázdnin a významných sviatkov, ako sú vianočné, či veľkonočné sviatky. Odvolací súd sa nemohol stotožniť s rozsudkom okresného súdu, že je potrebné najprv nastaviť pravidelný stabilný čas a režim stretávania sa s otcom, aby boli vytvorené predpoklady do budúcnosti aj pre strávenie dlhších časových období u otca, napríklad počas prázdnin, nakoľko doposiaľ takýto dlhší čas maloleté deti u otca nebývali. Pokiaľ maloleté deti zvládajú styk s otcom pravidelne počas každého druhého víkendu so strávením minimálne dvoch nocí u otca (od piatku do nedele), nie je dôvod, aby úprava počas prázdnin, či vianočných a veľkonočných sviatkov nebola určená v primeranom rozsahu. Žiadnym spôsobom nie sú preukázané okolnosti uvádzané matkou vo vyjadrení k odvolaniu, že maloletá N. rázne odmieta úpravu styku s otcom počas prázdnin a že maloletý M. vyžaduje bezprostrednú fyzickú blízkosť matky a nie je vhodné, aby bol od matky odlúčený na dlhší čas. Z tohto hľadiska rozsudok okresného súdu v tejto odvolaní napadnutej časti ohľadne úpravy styku otca s maloletými deťmi a v závislých výrokoch II. až IV., potrebné zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom okresný súd sa bude musieť dôsledne zaoberať záujmami maloletých detí, aplikovať správne závery znaleckého dokazovania a posúdiť primeranú dĺžku úpravy styku otca s maloletými deťmi nielen počas bežných kalendárnych týždňov v rámci pravidelného styku každý druhý víkend, ale aj počas prázdnin, či vianočných a veľkonočných sviatkov v primeranom rozsahu.

24. Čo sa týka odvolania otca vo vzťahu k rozsudku okresného súdu vo výroku V., ktorým bolo uložené rodičom výchovné opatrenie, odvolací súd o jeho dôvodnosti nepochybuje. Poradenstvo súd viazal na stanovený časový úsek jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia, pričom v odôvodnení rozhodnutia vymedzil ciele, ktoré má poradenstvo sledovať za účelom zlepšenia schopnosti rodičov navzájom komunikovať o výchove dieťaťa, a to vzhľadom na dlhodobu pretrvávajúce problémy vo vzťahoch medzi rodičmi detí, vrátane komunikácie rodičov ohľadne otázok výchovy maloletých detí. Súd po uložení výchovného opatrenia bude sledovať jeho vykonávanie, a to v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a po uplynutí obdobia, na ktoré je výchovné opatrenie uložené, vyhodnotí účinnosť výchovného opatrenia. Výchovné opatrenie tak bude plniť ochrannú funkciu, a to napomáhať navrátenie riadneho výchovného prostredia, ktoré zabezpečí, že deti sa budú vyvíjať v štandardnom rodinnom prostredí napriek tomu, že ich rodičia nežijú spolu. Rozhodnutie okresného súdu odvolací súd v tomto rozsahu považuje za vecne správne, a preto ho potvrdil. O výchovnom opatrení súd rozhoduje uznesením v zmysle § 120 ods. 1 CMP v nadväznosti na § 111 písm. I) CMP, preto aj odvolací súd rozhodol o rozsudku okresného súdu v tomto výroku uznesením.

25. Okresný súd zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrh navrhovateľov, a to starých rodičov maloletých detí E. P. a I. P. na úpravu styku s maloletými deťmi zamietol. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom okresného súdu, že v prvom rade platí, že styk so svojou rodinou má dieťaťu zabezpečiť vždy rodič v rámci času s dieťaťom. Z hmotnoprávneho hľadiska je potrebné v konaní ustáliť, či je určenie styku podľa návrhu potrebné v záujme maloletého dieťaťa, a či si to vyžadujú pomery v rodine. Nakoľko bola úprava styku otca s maloletými deťmi zrušená pre jej nedostatočný rozsah, následná konkrétna úprava styku otca s deťmi bude mať vplyv aj na styk starých rodičov (rodičov zo strany otca) s maloletými deťmi. V tomto smere musia starí rodičia preukázať, pokiaľ sa styku nad rámec úpravy styku otca s maloletými deťmi domáhajú, že takýto styk je v záujme maloletých detí, že nepostačuje úprava styku otca s maloletými deťmi, a že zo strany matky maloletých detí dochádza k bráneniu styku starých rodičov s maloletými deťmi. Pokiaľ tieto skutočnosti nebudú preukázané, nie je dôvod, aby súd osobitne upravoval styk starých rodičov s maloletými deťmi nad rámec styku otca s maloletými deťmi. Odvolací súd sa stotožňuje v tomto prípade s názorom okresného súdu, že pokiaľ by bol okrem styku otca cez nepárne víkendy upravený osobitne aj styk so starými rodičmi cez párne víkendy, matka by nemohla s maloletými deťmi tráviť žiaden ucelený víkend, čo nie je v záujme maloletých detí. Rozsudok okresného súdu v tejto časti bol zrušený s tým, že je najprv potrebné upraviť styk otca s maloletými deťmi v primeranom rozsahu a po úprave tohto styku je následne potrebné zvážiť, či je dôvodná a potrebná úprava styku osobitne starých rodičov s maloletými deťmi.

26. Rozsudok okresného súdu bol zrušený aj vo výrokoch VII. až XI.

27. Odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu vo výrokoch, ktorým bola uložená povinnosť matke a otcovi zaplatiť súdnej znalkyni náhradu účelne vynaložených hotových výdavkov, pričom tieto výroky rozsudku boli zrušené v zmysle § 389 ods. 1 písm. d) CSP, nakoľko nejde o rozhodnutie vo veci samej, a dôvody pre ktoré bolo vydané, neexistovali.

28. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatnením alebo bránením práva. Trovami sú aj náklady znaleckého dokazovania, ako aj výdavky spojené s výsluchom znalca. Ak súd ustanoví znalca, zároveň musí uložiť povinnosť zložiť preddavok v rozsahu predpokladaných nákladov znaleckého dokazovania tak, ako to vyplýva z ustanovenia § 253 ods. 2 CSP. Pokiaľ súd ustanoví znalca bez adekvátneho uloženia povinnosti zložiť preddavok, alebo zložený preddavok nepokrýva všetky výdavky znalca, je súd povinný znalečné vyplatiť z rozpočtových prostriedkov súdu, teda štátu a následne rozhodnúť o trovách konania štátu. Zo žiadnych ustanovení zákona nevyplýva, že je možné účastníkov konania zaviazať zaplatiť znalečné priamo znalcovi s tým následkom, že v prípade nezaplatenia znalečného by znalec musel exekučne vymáhať znalečné voči účastníkom konania. Podľa § 49 ods. 2 CMP súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme. Podľa Civilného mimosporového poriadku platí vyšetrovací princíp a tak je súd povinný vykonať dôkaz aj bez zloženého preddavku. V takom prípade trovy dôkazu platí štát. Následne v zmysle § 57 CMP súd rozhodne o povinnosti nahradiť trovy konania štátu. Podľa § 58 CMP o nároku na náhradu a výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. V tejto súvislosti okresný súd poukazuje tiež na výroky X. a XI. rozsudku okresného súdu, kde bola uložená povinnosť matke a otcovi zaplatiť na účet okresného súdu náhradu trov konania štátu, avšak v rozhodnutí absentuje výrok, v akej celkovej výške má štát nárok na náhradu trov konania.

29. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu aj v rozsahu VII. až XI. s tým, že okresný súd opätovne rozhodne o znalečnom a náhrade účelne vynaložených hotových výdavkov znalca, o náhrade trov konania štátu a o povinnosti účastníkov konania nahradiť trovy konania štátu. Odvolací súd tiež zrušil závislý výrok o náhrade trov konania pod bodom XII., ako aj vzťahujúci sa výrok pod bodom XIII.

30. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3:0

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).